

นัยรัตน์ เสียงดัง : การนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่. (PROPOSED
GUIDELINES FOR ENHANCING EDUCATIONAL QUALITY AND RESOURCE UTILIZATION
OF SMALL PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF
CHIANG MAI EDUCATIONAL SERVICE AREAS.) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พทุทธิ
ศิริบรรณพิทักษ์, 189 หน้า. ISBN 974-17-5430-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรทาง
การศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ (2) ศึกษาการดำเนินการ
และอุปสรรคในการแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ (3) เสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรทาง
การศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ โดยศึกษาจากโรงเรียน
ประถมศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 474 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ 5 เขต และใช้เทคนิควิจัย
แบบเดลฟายเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 20 ท่าน สถิติสำคัญที่ใช้วิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่
ค่าเฉลี่ย ความถี่ ร้อยละ ความแปรปรวน สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า

1) คุณภาพการศึกษาที่วัดจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้น ป.3 และ ป.6 ใน
โรงเรียนขนาดเล็ก สูงกว่านักเรียนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน
รายวิชาคณิตศาสตร์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางไม่แตกต่างกัน แต่สูงกว่า
โรงเรียนขนาดใหญ่ ทั้งระดับชั้น ป.3 และ ป.6 สำหรับทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ค่าใช้จ่ายรายหัวของ
โรงเรียนขนาดเล็กสูงกว่าโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสอง
วิชาของนักเรียนชั้น ป.3 และ ป.6 ไม่มีความสัมพันธ์กับขนาดโรงเรียน อัตราส่วนนักเรียนต่อครู อัตราส่วนนักเรียน
ต่อห้อง อัตราส่วนครูต่อห้อง อัตราส่วนนักเรียนต่อหนังสือและค่าใช้จ่ายรายหัว

2) การดำเนินการแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาและการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา
ขนาดเล็กมี 2 รูปแบบ คือ การจัดศูนย์โรงเรียน และการจัดการตามกฎหมาย มีอุปสรรคสำคัญ 5 ประการ คือ (1)
บุคลากรไม่ต้องการให้ยุบโรงเรียน (2) ชุมชนไม่ร่วมมือ (3) งบประมาณค่าใช้จ่ายค่าพาหนะไม่เหมาะสม (4) งาน
ธุรการไม่ลดลง (5) รวมโรงเรียนแล้วยังเป็นโรงเรียนขนาดเล็กเหมือนเดิม

3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่ไม่สามารถยุบรวมหรือ
เลิกล้มได้ คือ (1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบรวมชั้นเรียน (2) จัดตารางสอนยืดหยุ่น (3) ชุมชนมีส่วนร่วม
ในการเรียนการสอน (4) บริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ส่วนแนวทางการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา คือ (1)
การใช้นวัตกรรมการศึกษา (2) การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (3) การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน และ (4)
การสนับสนุนช่วยเหลือของหน่วยงานอื่น ในระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

KEY WORD :SMALL SCHOOL / PRIMARY SCHOOL / EDUCATIONAL QUALITY / RESOURCE UTILIZATION

HATHAIRAT SEANGDUNG : PROPOSED GUIDELINES FOR ENHANCING EDUCATIONAL QUALITY AND RESOURCE UTILIZATION OF SMALL PRIMARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF CHIANG MAI EDUCATIONAL SERVICE AREAS.

THESIS ADVISOR : ASST.PROF. PRUET SIRIBANPITAK, Ph.D., 189, pp. ISBN 1974-17-5430-2.

The purposes of this research were 1) to study of the existing situation, educational quality and educational resources utilization of small primary schools under the jurisdiction of the office of Chiangmai educational service areas 2) to study the implementation and obstacles of solving the educational quality and educational resources utilization problems of small primary schools under the jurisdiction of the office of Chiangmai educational service areas. 3) to proposed guidelines for enhancing educational quality and educational resources utilization of small primary schools under the jurisdiction of the office of Chiangmai educational service areas. The samples consists of the 474 small primary schools and uses the Delphi technique to study 20 experts' opinion. The data were analyzed by using mean, frequency, percentage, variance, and correlation. The findings were as follows,

1) The educational quality in terms of learning achievement in Thai language of students in Pratom suksa 3 and 6 in small primary schools were higher than those in medium and large schools significantly at the .05 level of significance. Learning achievement in mathematics of students in Pratom suksa 3 and 6 of small and medium school were not different but higher than those in large schools. Concerning the educational resources utilization, costs per head of small schools was higher than those in medium schools significantly at the .05 level of significance. The learning achievement in Thai language and mathematics of Pratom suksa 3 and 6 were not related with school size, student per teacher ratio, student per classroom ratio, book per student ratio and costs per student.

2) The implementation of the educational quality problem solving and resources utilization in small primary schools under the jurisdiction of the office of Chiangmai educational service areas have two models. The first one was the centered school. The second was law enforcement. There were five obstacles; - (1) disagreement of teachers, (2) non-cooperation of people, (3) inappropriate of budget for transportation, (4) remaining of office work, (5) remaining of school size .

3) The guidelines for enhancing the educational quality of small primary schools are; 1) to organize multi - grade classroom, 2) to implement flexible class schedules, 3) to utilize community participation, and 4) to introduce the school - based management. The guidelines for educational resources development utilizing are 1) using education innovation, utilizing an appropriate technology, 3) shared educational resources, and 4) the support of other institutions at local and national levels.